

**בבית הדין לעררים
מחוז ירושלים**

ערר 4682/15

בעניין :

1. _____ דוויאת, ת"ז
2. _____ אבו כף, ת"ז
3. _____ אטרש, ת"ז
4. _____ אבו גאנס, ת"ז
5. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר –
ע"ר מס' 580163517

ע"י ב"כ עוה"ד בנימין אחסתרובה (מ"ר 58088) ו/או סיגי בן ארי (מ"ר 37566) ו/או חוה מטרס-עירון (מ"ר 35174) ו/או ענת גונן (מ"ר 28359) ו/או דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או בילאל סביחאת (מ"ר 49838) ו/או עביר ג'ובראן-דכוור (מ"ר 44346) ו/או נאסר עודה (68398) ו/או נדיה דקה (מ"ר 66713)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העוררים

- נ ג ד -

1. שר הפנים
2. רשות האוכלוסין וההגירה

באמצעות פרקליטי הלשכה המשפטית
רח' כנפי נשרים 15, ירושלים
טל: 02-5489888; פקס: 02-5489886

המשיבה

ערר דחוף

בית הדין הנכבד מתבקש בזאת להורות למשיבים להשיב לאלתר בחיוב לבקשת העוררים **ליתן להם 30 יום מלאים** לצורך הגשת טיעונים בכתב כנגד הודעתם בדבר הכוונה לבטל את הרישיון לשיבת הקבע שבידם. כל זאת בהתאם לנהלי המשיבים ועל מנת שלא לפגוע בזכותם של העוררים להליך הוגן כמתחייב על פי דין.

פתח דבר

1. ערר זה עניינו בהתעלמות פסולה של המשיבים מבקשה בסיסית שהגישו העוררים ועניינה קבלת מלוא פרק הזמן לו הם זכאים, על פי נהלי המשיבים ועל פי הודעותיהם, לצורך הגשת טיעונים בכתב כדבעי. יודגש, כי פרק זמן זה נחוץ לעוררים במלואו לצורך הכנה מיטבית של טיעוניהם בכתב כנגד הודעות המשיבים אליהם, בפרט נוכח העובדה כי מדובר על טיעונים בכתב כנגד הכוונה לבטל את הרישיון לשיבת הקבע בישראל שבידיהם, תוך הפיכת חלקם לחסרי מעמד בעולם.

2. יודגש כבר עתה, כי ביום 22.10.2015 נמסרה למשיב הודעה רשמית על ייצוג העוררים באמצעות עורכי הדין של העוררת 5. דא עקא, על אף האמור, נודע לב"כ העוררים דבר מסירת ההודעות לידי העוררים עצמם, שאינם דוברי עברית – השפה בה נכתבו ההודעות – בבתי הכלא, במועדים מאוחרים יותר. בנוסף, רק ביום **17.11.2015** הודיע המשיב באופן פורמאלי לב"כ העוררים אודות כוונתו לבטל את רישיון ישיבת הקבע של העוררים 1-4. ברם, על אף האמור, קבעו המשיבים את המועד לצורך הגשת השימוע בכתב ליום **8.12.2015** ובכך הותירו לעוררים פרק זמן של פחות מ-30 יום לצורך טיעוניהם.
3. למותר לציין כי אי מתן פרק הזמן, המוגבל ממילא, אשר נדרש לעוררים לצורך הכנת טיעונים בכתב באופן ראוי, פוגע קשות בזכותם של העוררים דן להליך הוגן. מכאן הערר והבקשות למתן צו ארעי ולמתן צו ביניים המוגשות בצמוד לו. נפנה לדברים כסדרם.

החלק העובדתי

הצדדים

4. **העורר 1**, _____, דוויאת, נולד בתאריך 23.7.1996, בן 19 כיום ותושב צור באחר שבירושלים המזרחית. כנגד העותר 1 הוגש כתב אישום לאחרונה וההליך הפלילי בעניינו עדיין בראשיתו. העותר 1 מוחזק כיום בכלא מגידו. לעותר 1 אין מעמד בשום מקום אחר בעולם.
5. **העורר 2**, _____, אבו כף, נולד בתאריך 17.5.1997, בן 18 כיום ותושב צור באחר שבירושלים המזרחית. כנגד העותר 2 הוגש כתב אישום לאחרונה וההליך הפלילי בעניינו עדיין בראשיתו. העותר 2 מוחזק כיום בכלא מגידו. לעותר 2 אין מעמד בשום מקום אחר בעולם.
6. **העורר 3**, _____, אטרש, נולד בתאריך 26.8.1997, בן 18 כיום ותושב צור באחר שבירושלים המזרחית. כנגד העותר 3 הוגש כתב אישום לאחרונה וההליך הפלילי בעניינו עדיין בראשיתו. העותר 3 מוחזק כיום בכלא מגידו. לעותר 3 יש אזרחות ירדנית.
7. **העורר 4**, _____, אבו גאנס, נולד בתאריך 8.1.1994, בן 22 כיום ותושב גיבל אלמוכבר שבירושלים המזרחית. כנגד העותר 4 הוגש כתב אישום לאחרונה וההליך הפלילי בעניינו עדיין בראשיתו. העותר 4 מוחזק כיום בכלא אשל. לעותר 4 יש אזרחות ירדנית.
8. **העוררת 5** (להלן: **המוקד** או **המוקד להגנת הפרט**) היא עמותה רשומה, אשר שמה לה למטרה לטפל, בין השאר, בענייניהם של תושבי ירושלים המזרחית ובני משפחותיהם מול רשויות המדינה, ובכלל זה להגן על זכויותיהם בפני ערכאות, בין בשמה כעותרת ציבורית ובין כמייצגת את מי שזכויותיהם נפגעו.
9. **המשיב 1** (להלן: **המשיב** וביחד עם המשיבה 2 **המשיבים**) הוא השר אשר הודיע לעותרים על כוונתו לפעול לפי ס' 11(א) לחוק הכניסה לישראל ולבטל את רישיונם לישיבת קבע בישראל.
10. **המשיבה 2** (להלן: **המשיבה** וביחד עם המשיב 1 **המשיבים**) היא רשות האוכלוסין וההגירה.

רקע עובדתי ומיצוי הליכים

11. להלן הרקע העובדתי לערר.
12. ביום 14.10.2015 התכנסה ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי של המשיבה לדיונים בנוגע למצב הביטחוני ואישרה סדרה של צעדים. בין השאר, החליטה הוועדה על **"שלילת תושבות קבע למפגעים"**. בישיבת הממשלה מיום 18.10.2015, פירט ראש הממשלה את הצעדים שנקטו לאחרונה בהתאם להחלטתה של ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי, בין השאר **"שלילת תושבות למפגעים"**.
העתק החלטותיה של ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי מיום 14.10.2015, מתוך אתר האינטרנט של משרד ראש הממשלה, מצ"ב ומסומן ע/1.
- העתק הודעת מזכיר הממשלה בתום ישיבת הממשלה מיום 18.10.2015, מתוך אתר האינטרנט של משרד ראש הממשלה, מצ"ב ומסומן ע/2.
13. ביום 22.10.2015 פנתה העוררת 5 למשיב בהודעה על ייצוג העוררים 4-1 בהליכים לשלילת מעמד בישראל, וזאת לאחר שיום קודם לכן פורסם בתקשורת כי המשיב חתם על מכתבי זימון לשימוע לעוררים 4-1. העוררת 5 ביקשה לעדכנה בכל מהלך הנוגע להליכים אלה. קבלת המכתב בלשכת השר אושרה טלפונית, באותו יום, באמצעות עו"ד מיכל פומרנץ, המייצגת את העוררים 4-1 בהליכים לביטול מעמדם בישראל מטעמה של העוררת 5 (להלן: **"ב"כ העוררים"**).
העתק מכתב העוררת 5 אל המשיב מיום 22.10.2015 מצורף ומסומן ע/3.
14. ביום 9.11.2015 הודיע העורר 1 לב"כ בהליך הפלילי, עו"ד אכרם חלילי, בעת שנפגש עמו בהליך הארכת מעצר, כי קיבל בכלא מכתב מאת המשיב, הנושא את התאריך 21.10.2015, ובו הודעה על כוונתו לבטל את הרישיון לישיבת הקבע בישראל בו הוא מחזיק, תוך מתן אפשרות להגשת טיעונים בתוך 30 יום. בעקבות מידע זה פנתה ביום 10.11.2015 בב"כ העוררים למשיב, ומחנתה בפניו על כך שההודעה לא הועברה לידיה חרף הודעת הייצוג שנמסרה לו. כן ציינה, כי יש לראות ביום 9.11.2015 את מועד המצאת המכתב, לצורך מניין הימים להגשת טיעונים כנגד הכוונה לבטל את מעמדו של העורר 1.
העתק הודעת המשיב 1 בדבר כוונתו לבטל את רישיון הקבע שלו מצ"ב ומסומן ע/4.
- העתק מכתב בב"כ העוררים למשיב בענייני העורר 1 מיום 10.11.2015 מצורף ומסומן ע/5.
15. ביום 12.11.2015 ביקרה בב"כ העוררים את העוררים 3-1 בכלא מגידו, אז נודע לה כי גם העוררים 3-2 קיבלו הודעות מהמשיב בדבר כוונתו לבטל את הרישיון לישיבת הקבע בו הם מחזיקים, תוך מתן אפשרות להגשת טיעונים בתוך 30 יום. ההודעות נשאו את התאריך 21.10.2015.
העתק הודעות המשיב לעורר 2 בדבר כוונתו לבטל את רישיון הקבע שלו מצורף ומסומן ע/6.
- העתק הודעת המשיב לעורר 3 בדבר כוונתו לבטל את רישיון הקבע שלו מצורף ומסומן ע/7.
16. ביום 16.11.2015 פנתה בב"כ העוררים למשיב, **בדרישה להקפאת הליכים לשלילת מעמדם של העוררים**. במכתבה ציינה בב"כ העוררים, כי למדה לראשונה על הכוונה לבטל את מעמד

תושבות הקבע של העוררים 2-3 ביום 12.11.2015, עת ביקרה אותם בבית הכלא, וזאת למרות הודעת העוררת 5 מיום 22.10.2015 בדבר ייצוגם. אשר על כן, יש לראות את יום ה-12.11.2015 כמועד הקובע למניין הימים להגשת טיעונים כנגד הכוונה לבטל את מעמדם.

העתק מכתב ב"כ העוררים למשיב מיום 10.11.2015 מצורף ומסומן ע/8.

17. ביום 17.11.2015 ניתן מענה המשיב באמצעות היועץ המשפטי של המשיבה למכתבי ב"כ העוררים מימים 10.11.2015 ו-16.11.2015. במכתב המענה צוין, כי ביום 21.10.2015 חתם המשיב על הודעה על כוונה לפעול לפי ס' 11(א) לחוק הכניסה לישראל כנגד העוררים וכי הודעותיו הועברו לארבעה באמצעות שירות בתי הסוהר. כן צוין, שלא ידוע לו על הודעת העוררת 5 למשיב מיום 22.10.2015 בדבר ייצוג העוררים. בתוך כך, ציין היועמ"ש של המשיבה כי כל התייחסות ביחס להודעות שר הפנים בנוגע לעוררים תועבר עד ליום 8.12.15.

העתק מכתב המשיבים מיום 17.11.2015 מצ"ב ומסומן ע/9.

18. ביום 17.11.2015 ענתה ב"כ העוררים למכתבו של היועץ המשפטי של המשיבה וציינה כי היא, באופן אישי, אישרה את קבלת ההודעה בדבר ייצוג העוררים מיום 22.10.2015 בלשכת המשיב. בנוסף ציינה, כי אין בסיס למועד שקבע היועץ המשפטי של המשיבה, ה-8.12.2015, כמועד להגשת הטענות בכתב, וחזרה על כך כי יש לראות במועדים שציינה במכתביה הקודמים כמועדים הקובעים לעניין זה.

19. מפאת חשיבות הדברים נצטט מתוך ס' 4 למכתבה של ב"כ העוררים את התאריכים מהם יש להתחיל את מניין 30 הימים לצורך הגשת שימוע בכתב.

מכאן, שכמפורט במכתביי שבסימוכין, יש לראות את מועד המצאת ההודעות כיום 9.11.15 בנוגע למר דוויאת, יום 12.11.15 בנוגע למר אבו כיף ומר אטרש, ויום 17.11.15 בנוגע למר אבו גאנס. בהתאם, המועד להגשת טיעונינו בכתב הינו עד ליום 9.12.215 בנוגע למר דוויאת, יום 12.12.15 בנוגע למר אבו כיף ומר אטרש, ויום 17.12.15 בנוגע למר אבו גאנס.

(ההדגשות הוספו, ע.ג.).

העתק מכתב ב"כ העוררים מיום 17.11.2015 מצורף ומסומן ע/10.

20. דא עקא, על אף פניות חוזרות ונשנות מטעם ב"כ העוררים למשיבה לאישור בקשתה למניין הימים להגשת השימועים בכתב ממועדי המצאת ההודעות לעוררים, כמפורט בסעיף 16 דלעיל, ממשיכה המשיבה ומתעלמת עד למועד כתיבת שורות אלו באופן פסול ובוטה מהפנייה ומכאן הערר והבקשות לצו הארעי ולצו הביניים המוגשים בצמוד לו.

העתק פניותיה הנוספות של ב"כ העוררים למשיבה בעניין מניין הימים להגשת השימועים בכתב מצ"ב ומסומנת ע/11.

המסגרת המשפטית

21. העוררים יטענו, כי התנהלותם הפסולה של המשיבים, אשר מחד מודעים לסד הזמנים המצומצם ממילא שיש לעוררים בכדי להיאבק בכוונה לבטל את הרישיון לישיבת הקבע שבידם אך באותה שעה מתעלמים באופן לא הוגן מהבקשה ליתן לעוררים את מלוא פרק הזמן לו הם זכאים על פי הנהלים, פרק זמן אשר אף נחוץ להם לצורך הכנת הטיעונים בכתב כדבעי בעניין כה גורלי לעתידתם, משמעה שהמשיבים פוגעים במודע בזכותם של העוררים להליך הוגן ושהם פועלים בניגוד לחובתם כרשות מינהלית, לטפל במהירות וביעילות בפניות המועברות להם. ברור, כי להתנהלותם הפסולה של המשיבים יש השלכות ישירות על עניינם של העוררים ועל זכויותיהם הנפגעות מהתנהלות זו.

חשיבותה של הזכות לשימוע

22. קשה להפריז בחשיבותה של זכות השימוע. בית המשפט העליון רואה בשימוע המוקדם בתחום המשפט המינהלי את אחד מכללי הצדק הטבעי (בג"צ 3/58 ברמן נ' שר הפנים פד"י י"ב 1493, עמ' 1503; בג"צ 290/65 אלחגר נ' ראש עיריית רמת-גן, פד"י כ(1), 29, עמ' 33; ע"פ 768/80 שפירא נ' מדינת ישראל פד"י לו(3) 337, עמ' 363 ורבים אחרים).

23. ככל שהתוצאות של ההחלטה השלטונית חמורות יותר ובלתי הדירות, כך חיוני יותר שהאדם הנוגע בדבר יוכל להשמיע השגותיו ולהביא תגובתו לטענות נגדו, כדי לנסות ולהפריכן (בג"ץ 5973/92 האגודה לזכויות האזרח נ' שר הבטחון, פ"ד מז(1) 267, עמ' 285-286).

24. על זכות השימוע וחשיבותה עמד כב' השופט (כתוארו אז) ברק בפרשת גינגולד:

זכות יסוד של האדם בישראל היא, כי רשות ציבורית, הפוגעת במעמדו של אדם, לא תעשה כן, בטרם תעניק לאותו אדם את ההזדמנות להשמיע את דעתו. לעניין זכות יסוד זו, אין נפקא מינה, אם הרשות הציבורית פועלת מכוח חיקוק או מכוח הנחיה פנימית או מכוח הסכם. אין גם כל חשיבות לשאלה, אם הסמכות המופעלת היא שיפוטית, כעין שיפוטית או מינהלית, ואם שיקול הדעת, הניתן לאותה רשות, הוא רחב או צר. בכל מקרה, בו רשות ציבורית מבקשת לשנות את מעמדו של אדם, עליה לפעול כלפיו בהגינות, וחובה זו מטילה על הרשות את החובה להעניק לאותו אדם את ההזדמנות להשמיע את דעתו. (בג"צ 654/78 ריבה גינגולד נ' בית הדין הארצי לעבודה ואח'. פ"ד לה(2), 649, עמ' 654-655).

25. זאת ועוד. הזכות לשימוע אין משמעותה אך הליך פורמלי של הזמנה ושמיעה. זכות השמיעה משמעותה הזכות לשמיעה הוגנת (בג"ץ 598/77 אליהו דרעי נ' ועדת השחרורים). זכות זו משמעותה מתן הזדמנות נאותה להגיב על מידע שנתקבל, והעשוי להשפיע על ההחלטה בענייניו של העותר (ראה: בג"ץ 361/76 המגדר נ' שלמה רפאלי).

26. כך, מתן פרק זמן שאין בו די, לצורך העלאת טיעונים כנגד החלטה כה קרדינאלית בעניינם של העוררים, אינו הגון וחוטא לחשיבותן הרבה של הזכות לשימוע והזכות להליך הגון. נזכיר כי העוררים נמצאים בבית הכלא ואינם נגישים לב"כ וכי חומר החקירה שהוגש בעניינם במסגרת ההליך הפלילי והינו רלוונטי לצורך השימוע הוא רב מאד.

אי מענה של הרשות מנוגד לחובתה לפעול במהירות הראויה

27. אחד מאדני המשפט המינהלי הוא חובתה של רשות מינהלית להשיב לפניות המועברות אליה בתוך זמן סביר. טיפול יעיל ומהיר בפניות הוא מיסודותיו של מינהל תקין. על המשיב לטפל בפניות המגיעות אליו בהגינות, בסבירות ובמהירות ראויה.

הרשות לא הוקמה [...] אלא כדי לתת שירות לציבור. [...] אפשר לומר כי החובה הראשונית של הרשות היא להפעיל את הסמכות כך שהשירות [...] לציבור כולו יינתן במהירות הראויה, ללא טרחה יתירה, ברמה גבוהה ובהוצאות נמוכות, ככל שניתן. זוהי חובת היעילות. חובת היעילות, אף היא, כמו חובת ההגינות נובעת מן המעמד של הרשות המינהלית כנאמן הציבור. (י' זמיר, **הסמכות המינהלית** (תשנ"ו) (ב), עמ' 675).

28. על רשות מוסמכת לפעול בסבירות. סבירות משמעה גם עמידה בלוח זמנים סביר (בג"ץ 6300/93 המכון להכשרת טוענות בית דין נ' השר לענייני דתות, פ"ד מח(4) 441, 451). וראו גם: בג"ץ 7198/93 מיטראל בע"מ נ' שר התעשייה והמסחר, פ"ד מח(2) 844, 853 (1994); בג"ץ 5931/04 מזורסקי נ' מדינת ישראל – משרד החינוך, פ"ד נט(3) 769, 782 (2004); ע"א 4809/91 הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים נ' קהתי, פ"ד מח(2) 190, 219.

29. בעניינו, לאור העובדה כי מדובר בהחלטה גורלית וקשה ולאור העובדה כי מדובר בפרק זמן מוגבל וקצר במסגרתו מנהלים המשיבים את הליך לביטול רישיון ישיבת הקבע של העוררים, היה עליהם להשיב באופן מיידי וחיובי לפניות ב"כ העוררים בנוגע למועד האחרון להגשת טיעונים.

סיכום

30. בפרק הזמן הקצר, בן ה-30 יום, העומד לרשות העוררים על מנת להיאבק בכוונה לבטל את מעמדם בישראל – הן מכח הנהלים והן על פי הודעות המשיבים אליהם – ותחת שיוכלו להתמקד בהכנת טיעוניהם כנגד הכוונה כדבעי, הם מוצאים עצמם נאלצים להיאבק במשיבה על מנת שתעשה את אשר היא מחויבת, קרי, ליתן להם 30 יום מלאים על מנת להכין את טיעוניהם בכתב. המשיבה מצידה, מפירה ביודעין את חובותיה כרשות מינהלית, לפעול במהירות הראויה ופוגעת בזכות להליך הגון של העוררים.

31. אשר על כן, מתבקש בית הדין הנכבד להורות למשיבה לאשר לאלתר את בקשת העוררים. כמו כן, מתבקש בית הדין לחייב את המשיבה בתשלום שכ"ט עו"ד והוצאות משפט.

ירושלים, 29 נובמבר 2015

עביר ג'ובראן-דכוור, עו"ד
ב"כ העוררים

(ת.ש. 89542)